

Luxembourg, 19. juuni 2017
(OR. en)

10197/17

MOG 42
CFSP/PESC 514
IRAQ 5

MENETLUSTE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 19. juuni 2017

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 10196/17 MOG 41 CFSP/PESC 513 IRAQ 4

Teema: Nõukogu järeldused Iraagi kohta

– Nõukogu järeldused (19. juuni 2017)

Delegatsioonidele edastatakse lisas 19. juunil 2017 toimunud 3551. istungil vastu võetud nõukogu järeldused Iraagi kohta.

NÕUKOGU JÄRELDUSED IRAAGI KOHTA**Välisasjade nõukogu istung, 19. juuni 2017**

1. EL avaldab Iraagi peaministri al-Abadi juhitud valitsusele ja Iraagi julgeolekujõududele suurt tunnustust viimastel kuudel Daeshi vastases sõjategevuses saavutatud märkimisväärse edu eest. Selle kõige olulisemaks väljenduseks oli Mosuli enamiku linnaosade vabastamine, millega Iraagis ületati Daeshi territoriaalse lüüasaamise seisukohast suur takistus. EL tõstab esile panust, mida ülemaailmne koalitsioon on Daeshi vastases võitluses Iraagi valitsuse toetamiseks andnud, ning on täiel määral pühendunud ülemaailmse koalitsiooni laiaulatuslikule osalemisele, sealhulgas võitluses äärmusliku ekstremismi ja terrorismi vastu kooskõlas rahvusvahelise õigusega. EL tunnistab, et Iraagi rahvas on Daeshi alistamiseks läbiviidavas sõjategevuses kandnud kaotusi. EL tunnustab Iraagi valitsuse jõupingutusi kaitsta sõjategevuse käigus tsiviilisikuid ning kutsub Iraagi julgeolekujõude üles pöörama Iraagis toimuva sõjategevuse käigus jätkuvalt keskset tähelepanu tsiviilisikute kaitsmisele. EL mõistab kõige karmimalt hukka Daeshi jätkuva jõhkruuse ning inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse jämedad rikkumised, sealhulgas valimatud rünnakud, tapmised ja konfliktiga seotud seksuaalvägivalla. EL tunneb samuti suurt muret Iraagi vägede poolt väidetavalt toime pandud inimõiguste rikkumiste ja vägivalla pärast. EL tervitab Iraagi föderaalvalitsuse ja Kurdistani piirkonna valitsuse võetud kohustust uurida kiiresti kõiki väiteid ning kutsub neid üles võtma läbipaistval viisil vastutusele selliste tegude eest vastutavad isikud.

2. Praegusel Iraagi jaoks kriitilisel ajal kordab EL oma vankumatut toetust Iraagi ühtsusele, suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele ning kindlat ja aktiivset pühendumist Iraagi ühiskonna paljurahvuselise ning eri usundite ja usutunnistuste koosseksisteerimist võimaldava olemuse säilitamisele, sealhulgas vähemusrühmade kaitsmisele. Selleks et saavutada eesmärk kujundada riigi tuleviku kohta ühine visioon, on iraaklaste jaoks praegu oluline alustada kaasavat leppimisprotsessi nii riigi kui ka kohalikul tasandil. EL tervitab Iraagi poliitiliste juhtide jõupingutusi edendada poliitilisi reforme ja leppimist ning kutsub kõiki osapooli üles tegema jätkuvaid edusamme rahvusliku leppimise saavutamiseks vastastikuse mõistmise ja kompromissi vaimus. Selles osas on suur tähtsus rahvusvahelise üldsuse jätkuval ja pikaajalisel toetusel. Samuti tuleks julgustada sellise hariduse andmist, mis edendab avatust mitmekesisusele.
3. EL usub, et Iraagi rahva üldisi huve teenitakse kõige paremini dialoogi ja koostöö kaudu, et ühepoolseid samme tuleb vältida ning et kõik lahtised küsimused tuleb lahendada Iraagi põhiseaduse sätete täielikul kohaldamisel põhinevate konsensuslike seisukohtade võtmisega. EL kutsub Iraagi föderaalvalitsust ja Kurdistani piirkonna valitsust üles tuginema oma edukale Mosuli vabastamisel tehtud julgeolekukoostööle ning pidama konstruktiivset dialoogi kõikides poliitilistes ja majanduslikes küsimustes, sealhulgas vaidlusaluste sisepiiride teemal. EL kutsub samuti kõiki Iraagi Kurdistani piirkonna osapooli leidma ühiseid huve ning taastama oma demokraatlike institutsioonide toimimise, sealhulgas piirkondlike valimiste korraldamise teel.
4. EL usub, et Iraagi valitsuse jaoks on oluline teha reaalseid edusamme poliitiliste reformide elluviimisel, mis võimaldaks saavutada täieliku rahvusliku leppimise, mille aluseks on õiglus ja vastutus, toimiva demokraatia ja õigusriigi põhimõtted, inimõiguste austamine ja kodanikuühiskonna tõeline kaasamine. EL kutsub üles rakendama kiiresti Iraagi riiklikku tegevuskava naiste, rahu ja julgeoleku kohta. EL tervitab ja toetab Iraagi valitsuse reformimeetmeid ja kutsub kõiki Iraagi juhtivaid poliitikuid seadma esikohale riigi huvid ning toetama valitsuse reformi-, leppimis- ja stabiliseerimispüüdlusi, sealhulgas järgmisel aastal toimuvate parlamendi ja kohalike valimiste eel, mis tuleks läbi viia läbipaistvalt ja vastavalt demokraatlikele standarditele. Kõikides protsessides tuleb tagada naiste, noorte ja vähemuste kaasamine.

5. EL tunneb samuti suurt muret humanitaarolukorra pärast ning tunnustab Iraagi asutuste, ÜRO ja muude rahvusvaheliste partnerite märkimisväärsed jõupingutusi humanitaarabi andmisel konflikti tõttu põgenenutele ja kannatanutele. EL kordab, kui oluline on, et konflikti osapooled tagaksid tsiviilisikute kaitse ning rahvusvahelise õiguse, sealhulgas rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõigustealase õiguse järgimise nii vaenutegevuse ajal kui ka, kui see on asjakohane, pärast selle lõppemist. EL rõhutab samuti, et kiiresti on vaja tagada humanitaarabi turvaline ja takistamatu kohaletoimetamine kõikides piirkondades, vaenutegevuse eest põgenevate tsiviilisikute kaitse, elusid päästev erakorraline arstiabi ja sõjas haavata saanute evakueerimine, samuti riigisiseste põgenike takistamatu tagasipöördumine niipea, kui neil on turvaline naasta oma koju. Samuti on vaja näha ette seksuaalse ja soolise vägivalla ja konfliktiga seotud seksuaalvägivalla ohvrite erivajadustest lähtuva tugevama toetuse andmine. On ülimalt oluline, et kõik Iraagi ametivõimud tagaksid julgeolekukontrolli täieliku vastavuse siseriiklikele ja rahvusvahelistele õigusnormidele ning et laagrid säilitaksid humanitaar- ja tsiviilolustarbe. Kuna ÜRO humanitaarabikava rahastamises on praegu puudujääke, rõhutab EL, et kogu rahvusvahelisel üldsusel on vaja kiiresti suurendada antava humanitaarabi ulatust, võttes arvesse kogu Iraagi vajadusi. EL ja selle liikmesriigid on olnud rahvusvahelise humanitaarabi andmisel esirinnas ning on jätkuvalt solidaarsed Iraagi rahvaga, andes humanitaarabi seda kõige rohkem vajajatele ning kooskõlas humanitaarabi põhimõtetega.

6. EL usub, et Iraagi pikaajalise stabiilsuse tagamiseks on oluline, et Iraagi valitsus ja poliitilised juhid teeksid ettepanekuid üleminekuaja õigusemõistmise protsessi kohta ja toetaksid seda. See peab hõlmama meetmeid, millega Daesh võetakse vastutusele ning tagatakse vastutuselevõtmine inimõiguste rikkumise ja väärkohtlemise, sealhulgas sõjakuritegude, inimsusevastaste kuritegude ja genotsiidi eest, samuti vähemusrühmadesse kuuluvate isikute vastu suunatud tegude eest. Selliste kuritegude tõendid tuleb säilitada ja need rikkumised dokumenteerida. EL ja selle liikmesriigid on valmis Iraagi valitsust selles protsessis toetama. Sellega seoses väärrib endiselt erilist tähelepanu terroristidest välisvõitlejate, eriti tagasipöördujate küsimus. Koostöö ja teabe jagamine asjaosalistega õigusnormidele vastaval viisil ja sobivaid kanaleid kasutades on endiselt väga olulised. EL kutsub Iraaki üles ühinema Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudiga. EL kutsub Iraagi ametivõime samuti tagama läbipaistva õigusnõuete menetlemise, mille raames tagastatakse õiguspärasele omanikele vara, mille nad on kaotanud. EL rõhutab samuti, kui tähtis on rakendada programme, millega demobiliseeritakse ja taasintegreeritakse relvastatud rühmitustesse värvatud lapsed ning antakse neile haridust, samuti märgib EL, et lapsed on alati ohvrid, kes vajavad institutsioonide, ühiskonna ja kogukonna toetust. EL on vastu mis tahes olukorras surmanuhtluse kasutamisele. EL kutsub Iraagi föderaalvalitsust üles kehtestama moratooriumi hukkamiste suhtes ning kutsub samuti Kurdistani piirkonna valitsust üles taaskehtestama moratooriumi, et surmanuhtlus lõpuks ära kaotada.
7. EL tunneb heameelt, et Iraagi valitsus teeb IMFi antud tugilaenu nõuete täitmiseks jõupingutusi. EL toonitab, et Iraagil on vaja kiiresti viia läbi finants- ja majandusreformid, et asuda majanduse elavnemise, ülesehituse ning kestva majandusliku ja sotsiaalse arengu teele. EL on valmis jätkuvalt andma panuse Iraagi majanduse uuendamise meetmetesse ning toetab aktiivselt Iraagi ametivõime nende töös edendada avalikke teenuseid, tugevdada kaasavat valitsemist, võidelda korruptsiooni vastu ning tagada võrdsed õigused kõikidele Iraagi elanikele, olenemata nende rahvusest, soost, religioonist või veendumustest kooskõlas Iraagi põhiseadusega. EL kutsub Iraagi ametivõime tungivalt üles kiirendama finants- ja majandusreformide läbiviimist. EL on valmis tihedas koostöös IMFi ja Maailmapangaga toetama Iraaki selliste reformide rakendamisel, mida on vaja majanduse tugevdamiseks ja mitmekesistamiseks, mille tulemusena avanevad paremad töökohtade loomise võimalused, sealhulgas noortele, samuti riigisiseste põgenike tagasipöördumise edendamiseks ning kohalike kogukondade vastupanuvõimet suurendava stabiilsuse toetamiseks. EL tervitab EIP ja Iraagi püüdlusi viia lõpule läbirääkimised raamkokkuleppe üle, et hõlbustada pikaajalise laenu toe andmist Iraagile. EL toetab jätkuvalt ja kindlalt ÜRO abimissiooni Iraagis.

8. EL rõhutab, kui tähtis on julgeolek ja õigusriik vabastatud alade ja kogu riigi stabiilsuse jaoks. On oluline, et julgeolekuteenistused parandaksid oma suhteid tsiviilelanikega. EL ja selle liikmesriigid juba pakuvad sel eesmärgil tuge Iraagi julgeolekusektorile, sealhulgas politsei väljaõppe ning terrorismivastase võitluse struktuuride ja luureteenistuste toetamise kaudu, samuti tuge sõjaliseks väljaõppeks, mida pakuvad mõned liikmesriigid kahepoolisel alusel. EL püüab saavutada koordineerimise muude rahvusvaheliste partneritega, et paremini reageerida Iraagi ametivõimude vajadustele. EL analüüsib Iraagi ametivõimude taotlust lähetada kohapeale ELi julgeolekusektorireformi nõuande- ja abistamisrühm, kes aitaks reforme läbi viia koostöös ja kooskõlas muude rahvusvaheliste partneritega.
9. Praeguseks on vabastatud aladele naasnud 1,8 miljonit riigisisest põgenikku. EL tervitab seda olulist saavutust. EL leiab, et olukorra stabiliseerimine vabastatud aladel ning riigisiseste põgenike ja pagulaste turvaline, informeeritud, vabatahtlik ja mittediskrimineeriv tagasipöördumine kooskõlas rahvusvahelise kaitse nõuetega on Iraagi pikaajalise stabiilsuse seisukohast määrava tähtsusega. Stabiliseerimisprotsessi peab juhtima Iraak, ent seda peaks toetama rahvusvaheline üldsus (k.a ÜRO), kellega seda protsessi tuleks koordineerida. Vastavalt sellele kutsub EL Iraagi valitsust üles – dialoogi pidamise teel kõikide asjaosalistega ja võttes täielikult arvesse konfliktist mõjutatud kogukondi, sealhulgas vähemusi, nagu jeziidid, kristlased ja türkmeenid – tagama tegeliku julgeoleku, kaasava valitsemise ja põhiteenuste osutamise vabastatud aladel, et riigisisised põgenikud saaksid oma kodudesse tagasi pöörduda, ning tõhusalt tõkestama demograafilise suunamise püüded. Nende meetmetega täiendatakse käimasolevaid jõupingutusi taastada põhiteenuste osutamine ja elatise hankimise võimalused, muu hulgas ÜRO Arenguprogrammi stabiliseerimise rahastamisvahendi abil. Kui sellealased jõupingutused on edukad, siis saavad iraaklased naasta ja jääda oma kodudesse, vähendades nii ümberasumise survet naaberriikidele. EL kutsub Iraagi valitsust üles tegema rohkem koostööd, et hõlbustada Iraagi kodanike väärikat, turvalist ja korrakohast tagasipöördumist oma kodumaale kooskõlas rahvusvahelise õiguse, sealhulgas inimõigustealase õigusega ning Iraagi poolt partnerlus- ja koostöölepingu alusel võetud kohustustega. Nõukogu ergutab komisjoni ja kõrget esindajat samuti jätkama Iraagi föderaalvalitsusega kõnelusi rände teemal, mis peaks hõlmama kõiki selle aspekte vastastikku kasulikul viisil ja ühise ettevõtmisena.

10. EL ja selle liikmesriigid on stabiliseerimisprotsessi peamisi abiandjaid ning on valmis oma toetust suurendama. EL osaleb aktiivselt ülemaailmse koalitsiooni stabiliseerimistegevuses, sealhulgas lõhkeainetega seotud ohtude leevendamise valdkonna koordinaatorina.
11. EL tervitab Iraagi hiljutist diplomaatilist suhtlust oma naabritega. EL kutsub kõiki piirkonna riike üles jätkama kõnealuseid jõupingutusi, toetama Iraagi ühtsust, suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust ning etendama konstruktiivset rolli stabiilsuse ja leppimise toetamisel Iraagis ja piirkonnas laiemalt. EL rõhutab, et Iraagi ja selle naaberriikide jõukuse jaoks on tähtis parandada piirkondlikku majanduskoostööd.
12. Kooskõlas oma järeldustega piirkondlikku strateegia kohta Süürias ja Iraagis ning Daeshi ohu kohta on EL kindlalt pühendunud Iraagi toetamisele praegusest kriisist väljumisel, eelkõige ELi ja Iraagi vahelise partnerlus- ja koostöölepingu rakendamise kaudu, kui see täielikult ratifitseeritakse, sealhulgas koostööle demokraatia ja inimõiguste, kaubanduse ja investeerimise ning rände alal selle kõigis aspektides.
13. Nimetatud järelduste alusel palub nõukogu kõrgel esindajal ja Euroopa Komisjonil esitada kindlaksmääratud ajal ELi ja Iraagi koostöö strateegia elemendid.
